

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренцијски савјет

R J E Š E N J E

po Zahtjevu za pojedinačno izuzeće vertikalnih sporazuma privrednih subjekata „UniCredit Bank“ d.d. Mostar, „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo

Sarajevo,
juli, 2021. godine

Broj: UP-05-26-5-036-49/20
Sarajevo, 14.07.2021. godine

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na osnovu člana 25., člana 42., a u vezi sa članom 4. st. (1) i (3), članom 5. Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09) u postupku pokrenutom po Zahtjevu za pojedinačno izuzeće sporazuma od zabrane od strane privrednih subjekata „UniCredit Bank“ d.d. Mostar, Kardinala Stepinca bb, 88000 Mostar, „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka, Marije Bursać 7, 78000 Banja Luka i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo, Dolina 8, 71000 Sarajevo, zastupani po Mineli Šehović, advokatu iz Sarajeva, Maršala Tita 50, 71000 Sarajevo, zaprimljenom dana 01.12.2020. godine pod brojem: UP – 05-26-5-036-1/20, na 90. (devedesetoj) sjednici održanoj dana 14.07.2021. godine, donijelo je

R J E Š E N J E

- (1) Odbija se Zahtjev za pojedinačno izuzeće od zabrane namjeravanih izmjena i dopuna Ugovora o partnerstvu u osiguranju (..)**¹ između privrednih subjekata „UniCredit Bank“ d.d. Mostar i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo i namjeravanih izmjena i dopuna Sporazuma o zastupanju u osiguranju (..)** između privrednih subjekata „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo.
- (2) Obavezuju se privredni subjekti „UniCredit Bank“ d.d. Mostar, „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo da plate administrativnu taksu na rješenje u iznosu od 2.000,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.
- (3) Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je zaprimilo dana 01.12.2020. godine pod brojem UP – 05-26-5-036-1/20 Zahtjev za pojedinačno izuzeće vertikalnog sporazuma, koji je podnesen od strane privrednih subjekata „UniCredit Bank“ d.d. Mostar, Kardinala Stepinca bb, 88000 Mostar (u daljem tekstu: „UniCredit Mostar“), „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka, Marije Bursać 7, 78000 Banja Luka (u daljem tekstu: „UniCredit Banja Luka“) i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo, Dolina 8, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: „Triglav“), zastupani po Mineli Šehović, advokatu iz Sarajeva, Maršala Tita 50, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: Podnosioci zahtjeva).

Osiguravajuće društvo „Triglav“ je (..)** (u daljem tekstu: „RS Ugovor“ - u daljem tekstu zajedno: Ugovori).

U skladu sa naprijed navedenim ugovorima, banke „UniCredit Mostar“ i „UniCredit Banja Luka“ (..)**

Ugovorne strane planiraju da izmijene Ugovore na (..)**.

---

¹ (..)** - podaci predstavljaju poslovnu tajnu

Zahtjev je podnesen, u smislu člana 29. Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09) (u daljem tekstu: Zakon) radi utvrđivanja pojedinačnog izuzeća Ugovora, u smislu člana 4. st. (1) i (3) i člana 5. Zakona.

Konkurencijsko vijeće je uvidom u dostavljeni Zahtjev, utvrdilo da isti nije potpun, u smislu člana 29. Zakona te je zatražilo od Podnosioca zahtjeva dopunu aktom broj: UP-05-26-5-036-1/20 od dana 21.12.2020. godine.

Podnosioci zahtjeva su podneskom zaprimljenim dana 25.12.2020. godine pod brojem UP-05-26-5-036-3/20 zatražili produženje roka za dostavu dopune, koji je Konkurencijsko vijeće odobrilo aktom broj: UP-05-26-5-036-4/20.

Podnosioci zahtjeva su dostavili traženu dokumentaciju podneskom broj: UP-05-26-5-036-5/20 od 12.01.2021. godine i podneskom broj: UP-05-26-5-036-6/20 od 01.02.2021. godine.

Nakon kompletiranja predmetnog Zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je Podnosiocima zahtjeva, u skladu sa članom 29. stav (3) Zakona, izdalo Potvrdu o kompletnom i urednom Zahtjevu, aktom broj: UP-05-26-5-036-8/20 od 12.03.2021. godine.

1. Stranke u postupku

Stranke u postupku su privredni subjekti „UniCredit Bank“ d.d. Mostar, Kardinala Stepinca bb, 88000 Mostar, „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka, Marije Bursać 7, 78000 Banja Luka i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo, Dolina 8, 71000 Sarajevo.

1.1. Privredni subjekat „UniCredit Bank“ d.d. Mostar

Privredni subjekat „UniCredit Bank“ d.d. Mostar, Kardinala Stepinca bb, 88000 Mostar je prema Aktuelnom izvodu iz sudskog registra broj: 065-0-RegZ – 20-005373 od 21.07.2020. godine registrovan u sudskom registru Općinskog suda u Sarajevu pod matičnim brojem: 1-3251, sa upisanim osnovnim kapitalom u iznosu od 119.195.000,00 KM.

Vlasnička struktura privrednog subjekta „UniCredit Mostar“ je prikazana u sljedećoj tabeli:

Tabela 1.

Red br.	Naziv privrednog subjekta	Vlasnički udio (%)
1.	„Zagrebačka banka“ d.d. Zagreb, Republika Hrvatska	99,3
2.	Petar Čorluka	0,4
3.	Ostali	0,3
4.	Ukupno:	100

Izvor: Podaci iz Zahtjeva.

Privredni subjekat „UniCredit Mostar“ pripada UniCredit grupi banaka, koja je prisutna u Zapadnoj, Centralnoj i Istočnoj Evropi.

Banka „UniCredit Mostar“ upravlja mrežom od 74 poslovnice na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, te u svojoj ponudi ima cjelokupan paket bankarskih proizvoda i usluga, uključujući privredno bankarstvo, maloprodajno bankarstvo, bankarske poslove sa finansijskim institucijama, prekogranične aranžmane i usluge investicionog bankarstva.

1.2. Privredni subjekat „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka

Privredni subjekat „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka, Marije Bursac 7, 78000 Banja Luka, je prema Aktuelnom izvodu iz sudskog registra broj: 057-0-Reg – Z – 20-002981 od 28.07.2020. godine, registrovan u sudskom registru Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci, pod matičnim brojem: 3-22-00, sa upisanim osnovnim kapitalom u iznosu od 97.055.000,00 KM.

Vlasnička struktura privrednog subjekta „UniCredit Banja Luka“ je prikazana u sljedećoj tabeli:

Tabela 2.

Red br.	Naziv privrednog subjekta	Vlasnički udio (%)
1.	„UniCredit SSA“ S.p.A. Milano, Italija	99,425171
2.	ZIF MI – GROUP d.d. Sarajevo	0,076452
3.	Kompanija MIKOM „LAKTING“ d.o.o. Laktaši	0,069960
4.	Ostali	0,428417
5.	Ukupno:	100

Izvor: Centralni registar hartija od vrijednosti od 22.01.2021. godine

Banka „UniCredit Banja Luka“ pruža ponudu usluga pravnim i fizičkim licima u Republici Srpskoj u 36 organizacionih jedinica.

Set bankarskih proizvoda i usluga koje pruža „UniCredit Banja Luka“ uključuje sve vrste poslovanja sa stanovništvom, malim i srednjim preduzećima, korporativno i investiciono bankarstvo, poslovanje sa finansijskim institucijama i javnim sektorom, te međunarodno poslovanje.

1.3. Privredni subjekat „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo

Privredni subjekat „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo, Dolina 8, 71000 Sarajevo je prema Aktuelnom izvodu iz sudskog registra broj: 065-0-Regz-20-005372 od 21.07.2020. godine, registrovan u sudskom registru Općinskog suda u Sarajevu, pod matičnim brojem: 65-02-0005-11, sa upisanim osnovnim kapitalom u iznosu od 21.246.040,00 KM.

Privredni subjekat „Triglav“ je prisutan u Federaciji Bosne i Hercegovine sa 6 poslovnica, više od 50 poslovnih jedinica, kroz određeni broj zastupnika u osiguranju, preko društava ovlaštenih za obavljanje tehničkog pregleda motornih vozila i preko jedne podružnice u Republici Srpskoj za oblast životnog osiguranja.

Vlasnička struktura privrednog subjekta „Triglav Osiguranje“ je prikazana u sljedećoj tabeli:

Tabela 3.

Red br.	Naziv privrednog subjekta	Vlasnički udio (%)
1.	„Triglav INT“ d.d. Ljubljana, Republika Slovenija	97,8
2.	Enes Delimustafić	0,7
3.	„Centralinspekt“ d.o.o. Istočno Sarajevo	0,6
4.	„Biston“ d.o.o. Sarajevo	0,5
5.	„Cenex“ d.o.o. I. Sarajevo	0,4
6.	Ukupno:	100

Izvor: Podaci iz Zahtjeva.

Triglav grupa pored privrednog subjekta „Triglav“ također ima i posebno društvo za osiguranje „Triglav osiguranje“ a.d. Banja Luka koje posluje u Republici Srpskoj u oblasti neživotnog osiguranja.

Privredni subjekt „Triglav“ nudi različite vrste imovinskog osiguranja (imovinskih interesa, imovine, motornih vozila, transporta, poljoprivredno osiguranje, osiguranje potraživanja i putničko osiguranje) i ličnih osiguranja (životno, osiguranje u slučaju nezgode i zdravstveno osiguranje).

2. Propisi koje je Konkurencijsko vijeće primjenjivalo u provedbi predmetnog sporazuma

Konkurencijsko vijeće je u provedbi predmetnog postupka primijenilo odredbe Zakona o konkurenciji, Zakona o upravnom postupku Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), Odluke o grupnom izuzeću sporazuma između privrednih subjekata koji djeluju na različitim nivoima proizvodnje odnosno distribucije (vertikalni sporazumi) („Službeni glasnik BiH“, broj 18/06), Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), te Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10).

Pored navedenog, Konkurencijsko vijeće je izvršilo uvid u odredbe Zakona o posredovanju u privatnom osiguranju („Službene novine FBiH“, br. 22/05, 8/10 i 30/16), Zakon o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 47/17), Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga („Službene novine FBiH“, broj 31/14) i druge relevantne propise.

3. Postupak po Zahtjevu za pojedinačno izuzeće

Podnosioci zahtjeva u Zahtjevu i dopunama Zahtjeva u bitnom navode sljedeće:

- Da je Konkurencijsko vijeće dana 21.02.2020. godine izdalo mišljenje broj: 01-26-7-002-5/20 kojim se ugovorne strane upućuju da podnesu zahtjev za pojedinačno izuzeće ugovora,
- Da Podnosioci zahtjeva postupaju u skladu sa naprijed navedenim mišljenjem, imajući u vidu specifičan karakter ugovora o bankovnom osiguranju, nedostatak jasnih smjernica u relevantnoj praksi s tim u vezi i činjenice da su ugovorne strane odlučne da posluju u Bosni i Hercegovini transparentno i u potpunosti u skladu sa lokalnim pravnim režimom i praksom relevantnih institucija,
- Da smatraju da Ugovori odnosno njihove predviđene izmjene, ispunjavaju zahtjeve predviđene Odlukom o grupnom izuzeću sporazuma između privrednih subjekata koji djeluju na različitim nivoima proizvodnje odnosno distribucije (vertikalni sporazumi) (Službeni glasnik BiH“, broj 18/06 - u daljem tekstu: Odluka o grupnom izuzeću vertikalnih sporazuma), te da podliježu grupnom izuzeću sporazuma,
- Da alternativno traže da Konkurencijsko vijeće, ukoliko bude smatralo da zahtjevi Odluke o grupnom izuzeću vertikalnih sporazuma nisu ispunjeni, odobri pojedinačni izuzeće izmijenjenih Ugovora jer odredbe istih ispunjavaju sve uslove predviđene članom 4. stav (3) Zakona o konkurenciji,
- Da su privredni subjekt (..)**,
- Da privredni subjekt (..)**,
- Da po osnovu Ugovora lokalne banke (..)**,
- Da će lokalne banke i poslovnice (..)**,
- Da proizvodi osiguranja otplate kredita osiguravaju i štite sposobnost korisnika kredita da otplati kredit u slučaju nastupanja osiguranog slučaja, te da u tu svrhu, prilikom zaključenja ugovora o kreditu sa bankom, korisnik kredita može kupiti osiguranje kredita kao obezbjeđenje otplate tokom trajanja kredita,
- Da osiguranje otplate kredita može da pokriva različite vrste rizika u osiguranju koji dovode do nemogućnosti korisnika kredita da otplaćuje kredit, kao što su (..)**,
- Da bi u tom slučaju osiguranje pokrilo neizmireni iznos kredita (djelimično ili u cjelosti) u skladu sa planom otplate kredita i ugovorenim uslovima osiguranja,

- Da u ovom odnosu između banke i osiguravajućeg društva, banka postupa kao zastupnik osiguravača,
- Da ova struktura pretpostavlja vertikalni odnos gdje je osiguravajuće društvo principal, banka zastupnik, a korisnik kredita krajnji korisnik,
- Da se relevantni proizvodi osiguranja otplate kredita koji su pokriveni BH Ugovorom odnose na sljedeće (..)**,
- (..)** te u zavisnosti od odluke Konkurencijskog vijeća po ovom Zahtjevu, ugovorne strane (..)**,
- Da privredni subjekti „UniCredit Mostar“ i „UniCredit Banja Luka“ planiraju (..)**,
- Da odredba o ekskluzivitetu (..)**
- Da smatraju da bi se odredbe o ekskluzivitetu mogle ocjenjivati i po pravilima koja se primjenjuju na obaveze zabrane konkurencije u smislu člana 10. Odluke o grupnom izuzeću vertikalnih sporazuma, kojim je regulisano da se zabrana konkurencije odnosi na obaveze kupca da ne kupuje, prodaje ili preprodaje robu ili usluge na istom relevantnom tržištu ili da koncentriše više od 80% svojih zahtjeva konkurentnog dobavljača, jer predmetna Odluka dozvoljava zabranu konkurencije, izuzev kada je zaključena na neodređeni period ili na period duži od 5 godina, što ovdje nije slučaj,
- (..)**.

Podnosioci zahtjeva predlažu da Konkurencijsko vijeće kao relevantno tržište definiše kao nizvodno tržište za distribuciju proizvoda osiguranja otplate kredita.

Konkurencijsko vijeće je na osnovu navoda iz Zahtjeva i dostavljene dokumentacije, ocijenilo da pojedinačno izuzeće nije moguće utvrditi bez provođenja postupka, te je donijelo Zaključak broj: UP – 05-26-5-036-11/20 dana 12.03.2021. godine (u daljem tekstu: Zaključak), kojim se pokreće postupak po Zahtjevu za pojedinačno izuzeće od zabrane namjeravanih izmjena i dopuna Ugovora o partnerstvu u osiguranju koji je (..)** između privrednih subjekata „UniCredit Bank“ d.d. Mostar i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo i namjeravanih izmjena i dopuna Sporazuma o zastupanju u osiguranju koji je (..)** između privrednih subjekata „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo.

Navedeni Zaključak je u skladu sa članom 33. stav (1) Zakona, dana 15.03.2021. dostavljen punomoćniku Podnosilaca zahtjeva (akt broj: UP-05-26-5-036-12/20 od 12.03.2021. godine).

S obzirom na okolnosti u predmetnom postupku zbog proglašenja pandemije virusa COVID - 19 koji je uticao na rad Konkurencijskog vijeća, te da je za utvrđivanje činjeničnog stanja i ocjenu dokaza potrebno izvršiti dodatne analize, Konkurencijsko vijeće je produžilo rok za donošenje konačnog rješenja za dodatna 3 (tri) mjeseca u smislu člana 41. stav (2) Zakona, te je dana 17.05.2021. godine donijelo Zaključak o produženju roka broj: UP – 05-26-5-036-41/20, dostavljen isti dan punomoćniku Podnosilaca zahtjeva (akt broj:UP-05-26-5-036-42/20).

4. Relevantno tržište

Kako bi utvrdilo da li su ispunjeni uslovi za pojedinačno izuzeće, Konkurencijsko vijeće je prilikom ocjene predmetnog ugovora utvrdilo relevantno tržište proizvoda / usluga i relevantno geografsko tržište u skladu sa članom 3. Zakona, te odredbama Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta.

Relevantno tržište, u smislu člana 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda / usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno

zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu posebno njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Relevantno tržište za ocjenu predmetnih sporazuma je određeno prema osnovnoj djelatnosti i geografskom području na kojem učesnici u sporazumu obavljaju djelatnost.

Prilikom određivanja tržišta Konkurencijsko vijeće je imalo u vidu predmet zaključenih ugovora koji se odnose na proizvod osiguranja kredita.

Prema opisu iz Zahtjeva, Ugovori se odnose na (..)**.

Imajući u vidu vertikalni karakter partnerstva u bankovnom osiguranju, postoje dvije strane tržišta osiguranja:

- Nizvodno tržište i
- Uzvodno tržište.

Na uzvodnom tržištu pravi se razlika između tri široke kategorije proizvoda osiguranja:

1. Životno osiguranje,
2. Neživotno osiguranje i
3. Reosiguranje.

Prema podacima iz Zahtjeva, osiguranje otplate kredita pokriva nekoliko rizika kao što su (..)**, a koji odgovaraju rizicima koji pokrivaju „tradicionalne“ klase osiguranja, (..)**.

Kako ne postoji zasebna klasa CPI osiguranja u statistici agencija za osiguranje, CPI potpadaju pod različite klase, kao što je životno osiguranje (npr. CPI za gotovinske kredite), osiguranje od nezgode (npr. kreditne kartice, CPI za dozvoljeno prekoračenje, CPI za penzionere), osiguranje finansijskog gubitka (npr. CPI za kreditne kartice i dozvoljeno prekoračenje), osiguranje imovine od požara (npr. CPI za hipotekarne kredite).

Nizvodno tržište za distribuciju osiguranja (vertikalno povezano sa tržištem za pružanje usluga osiguranja) obuhvata prodaju proizvoda osiguranja fizičkim i pravnim licima preko različitih kanala distribucije, zastupnika, direktnih osiguravača ili posrednika kao što su banke i brokери.

Proizvodi privrednog subjekta „Triglav“ koji spadaju u CPI proizvode su:

- 1) Životno osiguranje – CPI za gotovinske kredite,
- 2) Osiguranje od nezgode – CPI za kreditne kartice i za dozvoljeno prekoračenje i CPI za penzionere,
- 3) Osiguranje finansijskog gubitka – CPI za kreditne kartice i dozvoljeno prekoračenje,
- 4) Osiguranje imovine od požara – CPI za hipotekarne kredite.

Relevantni CPI proizvodi koji su pokriveni BiH Ugovorom se odnose na sljedeće osigurane rizike: (..)**

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, te činjenicu da su osnovni ugovori kao njihova dopuna vezani za distribuciju osiguranja, tj. distribuciju osiguranja kredita – CPI, kao relevantno tržište proizvoda je određeno tržište distribucije osiguranja otplate kredita.

Nadalje, prema članu 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u geografskom smislu obuhvata cjelokupan ili značajan dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuje od uslova tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Iako postoje zasebni pravni okviri u sektoru osiguranja na nivou Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, koji bi mogli ukazati da bi se tržište moglo suziti na niži nivo tj. na nivo entiteta, Konkurencijsko vijeće je kao geografsko tržište utvrdilo cijelu teritoriju Bosne i Hercegovine, iz razloga što će se ugovori i planirane izmjene i dopune ugovora između Podnosilaca zahtjeva primjenjivati na cjelokupnom teritoriju Bosne i Hercegovine na području gdje djeluju ugovorne strane.

U skladu sa navedenim, kao relevantno tržište je određeno tržište distribucije osiguranja otplate kredita „UniCredit Bank“ d.d. Mostar i „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka na teritoriji Bosne i Hercegovine.

5. Analiza relevantnog tržišta

Prilikom ocjene ograničavajućih odredbi planiranih izmjena i dopuna osnovnih Ugovora, Konkurencijsko vijeće je od Podnosioca zahtjeva tražilo dostavljanje finansijskih i drugih relevantnih podataka /analiza, a u cilju sveobuhvatne analize relevantnog tržišta.

Tržišni udjeli privrednog subjekta „Triglav“ u 2019. godini na ukupno tržištu CPI proizvoda (uključujući proizvode životnog i neživotnog osiguranja otplate kredita) po vrijednosti premije osiguranja su prikazani u tabeli ispod:

Tabela 4.

	Bosna i Hercegovina		Federacija Bosne i Hercegovine		Republika Srpska	
	Premija (KM)	Tržišni udio (%)	Premija (KM)	Tržišni udio (%)	Premija (KM)	Tržišni udio (%)
CPI	(..)**	(..)**	(..)**	(..)**	(..)**	(..)**

Izvor: Podaci iz Zahtjeva.

Pregled tržišnih udjela privrednog subjekta „Triglav“ za 2019. godinu na tržištu osiguranja u Bosni i Hercegovini, je prikazan u sljedećoj tabeli:

Tabela 5.

Red. br.	Vrsta osiguranja	Premija (KM)	Tržišni udio (%)
1.	Životno osiguranje	(..)**	(..)**
2.	Osiguranje od nezgode	(..)**	(..)**
3.	Osiguranje od finansijskog gubitka	(..)**	(..)**
4.	Osiguranje imovine od požara	(..)**	(..)**

Izvor: Podaci iz Zahtjeva.

Procjene tržišnih udjela najvećih konkurenata privrednog subjekta „Triglav“ na tržištu CPI proizvoda u Bosni i Hercegovini prikazani su u tabeli ispod:

Tabela 6.

Red. br.	Naziv privrednog subjekta	Tržišni Udio (%)
1.	Vienna / Wiener Osiguranje (VIG grupa)	(..)**
2.	Croatia osiguranje	(..)**
3.	UNIQA osiguranje	(..)**
4.	Triglav	(..)**
5.	Ostali	(..)**
6.	Ukupno	100

Izvor: Podaci iz Zahtjeva.

U vezi sa tržištem osiguranja u Bosni i Hercegovini, Podnosioci zahtjeva, navode sljedeće:

- Učesnici na tržištu pružaju usluge osiguranja i reosiguranja na osnovu dozvola koje su im izdali nadležni regulatori. Agencija za nadzor osiguranja FBiH i Agencija za osiguranje RS izdaju dozvole i vrše nadzor osiguravajućih društava u FBiH odnosno RS.
- Iako su osiguravajuća društva pod nadzorom entitetskog regulatora u odnosu na njihovo sjedište, mogu da pružaju usluge na cjelokupnoj teritoriji Bosne i Hercegovine, tj. osiguravajuće društvo sa sjedištem u FBiH je slobodno da pruža usluge osiguranja u RS pod uslovom da je osnovalo poslovnicu u RS i obrnuto.
- Prema Statističkom izvještaju iz 2019. godine, postoji 26 osiguravajućih društava i jedno društvo za reosiguranje u BiH. Od ukupnog broja od 26 osiguravajućih društava, 11 osiguravajućih društava ima sjedište u FBiH, a 15 u RS. Od toga 9 osiguravajućih društava iz RS posluje u FBiH, dok 10 osiguravajućih društava iz FBiH posluje i u RS.
- Tržište osiguranja je zabilježilo značajan rast u 2019. godinu (u poređenju sa 2018. godinom) što ukazuje na povoljnu klimu za konkurenciju u sektoru.
- Udio Triglav grupe je (..)** na svim tržištima uključujući CPI proizvode, te se takmiči sa ukupno 24 osiguravajuća društva u BiH.

Pored navedenog Podnosioci zahtjeva su dostavili tržišne udjele na tržištu distribucije osiguranja (nizvodno).

Ukupno maloprodajno tržište distribucije osiguranja privrednih subjekata „UniCredit Mostar“ i „UniCredit Banja Luka“, prema procjenama Podnosilaca zahtjeva je prikazano u sljedećoj tabeli:

Tabela 7.

Red. Br.	Naziv privrednog subjekta	BiH Tržišni udio (%)	FBiH Tržišni udio (%)	RS Tržišni udio (%)
1.	UniCredit Mostar	(..)**	(..)**	(..)**
2.	UniCredit Banja Luka	(..)**	(..)**	(..)**
3.	Ukupno UniCredit Group (1+2)	(..)**	(..)**	(..)**

Izvor: Podaci iz Zahtjeva.

Uvidom u navedene podatke, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da tržišni udio banaka UniCredit Grupe nije zanemariv te da iste imaju tržišnu snagu koja se mora uzeti u obzir prilikom donošenja odluke u ovom postupku.

6. Prikupljanje podataka od trećih lica

U toku postupka, radi utvrđivanja svih relevantnih činjenica, u smislu člana 35. stav (1) tačka a) i c) Zakona, Konkurencijsko vijeće je prikupljalo podatke i dokumentaciju i od drugih tijela/institucija koje nisu stranke u postupku.

U vezi sa navedenim, Konkurencijsko vijeće je dana 15.04.2021. godine uputilo Zahtjev za dostavom podataka na adrese više osiguravajućih društava i banaka u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj.

Svi privredni subjekti su dostavili odgovor u ostavljenom roku.

Iz dostavljenih odgovora, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo, kako slijedi:

- Da su predmet zaključenih ugovora između banaka i osiguravajućih društava između ostalog osiguranje korisnika kredita za ugovorne rizike kao što su smrt, nezaposlenost, privremene potpune nesposobnosti za rad (bolovanje) i trajne invalidnosti preko 50% u skladu sa uslovima osiguranja koji su prethodno odobreni od strane regulatora za djelatnost osiguranja,
- Da grupno osiguranje korisnika kredita služi kao jedan od instrumenata obezbjeđenja otplate kredita u slučaju nastupanja ugovorenog osiguranog rizika,
- Da „NLB Banka „ a.d. Banja Luka ima zaključen ugovor (..)”,
- Da u skladu sa članom 10. naprijed navedenog zakona, zastupnik može da zastupa jedno ili više društava za osiguranje istovremeno u različitim vrstama osiguranja, a u istoj vrsti osiguranja može da zastupa više društava za osiguranje samo uz prethodno pribavljenu pisanu saglasnost društva za osiguranje sa kojim već ima sklopljen ugovor o zastupanju u određenoj vrsti osiguranja,
- Da banke prihvataju i police osiguranja drugih osiguravajućih kuća, osim onih sa kojima ima zaključene ugovore.
- (..)”,
- Da Sberbank a.d. Banja Luka ima zaključen (..)”,
- Da Intesa Sanpaolo Banka d.d. Bosna i Hercegovina ima zaključen (..)”,
- (..)”,

Pored navedenog, Konkurencijsko vijeće je dana 28.04.2021. godine uputilo Zahtjev za dostavom podataka i mišljenja na adresu Agencije za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, Agencije za osiguranje Republike Srpske, te Agencije za osiguranje u Bosni i Hercegovini, vezano za politiku zaključivanja ekskluzivnih ugovora između banaka i osiguravajućih kuća.

Agencija za osiguranje u Bosni i Hercegovini je dostavila odgovor dana 05.05.2021. godine, zaprimljen pod brojem: UP-05-26-5-036-39A/20, te uputila Konkurencijsko vijeće na nadležne entitetske agencije.

Agencija za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine je dostavila odgovor dana 10.05.2021. godine, zaprimljen pod brojem: UP-05-26-5-036-39B/20, u kojem se navodi da u skladu sa Zakonom o posredovanju u privatnom osiguranju („Službene novine FBiH“, br. 22/05 i 30/16) normirano je pravo banaka da se bave poslovima zastupanja u osiguranju, a članom istog Zakona definirano je da zastupnik ima pravo djelovanja za račun samo jednog ili više osiguravajućih društava odnosno da zaključi jedan ili više ugovora o zastupanju u osiguranju, te prema mišljenju Agencije zakon nije ograničio pravo zastupnika, te je ostavio potpunu slobodu izbora ugovaranja.

Konkurencijsko vijeće je dana 14.05.2021. godine pod brojem: UP-05-26-5-036-40/20 zaprimilo odgovor Agencije za osiguranje Republike Srpske (broj: 05-513-15-1/21 od 10.05.2021. godine), u kojem se između ostalog navodi, sljedeće:

- Da prema propisima u osiguranju banke imaju mogućnost da se registruju kao ovlašteni zastupnici u osiguranju i da svojim klijentima nude usluge osiguranja u ime i za račun društava za osiguranje,
- Da su trenutno 4 banke registrovane kod Agencija kao zastupnici u osiguranju, te da one svoj poslovni odnos sa društvima za osiguranje uređuju ugovorom o zastupanju u osiguranju, a za koji su uslovi propisani u Pravilniku o međusobnim odnosima zastupnika u osiguranju i društava za osiguranje i ograničenju provizije za zastupanje u osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 21/09),
- Da zastupnik u osiguranju može, a ne mora, da zastupa više društava za osiguranje u istoj vrsti osiguranja, uz međusobno datu saglasnost zastupanih društava za osiguranje,
- Da od 4 banke koje rade kao ovlašteni zastupnici u osiguranju na tržištu osiguranja, jedna banka ima ugovor o zastupanju sa 5 društava za osiguranje, jedna banka ima ugovor o zastupanju sa dva društva za osiguranje, jedna banka samo sa jednim

- društvom za osiguranje, dok je četvrta banka tek dobila dozvolu za rad i još uvijek Agenciji nije dostavljen nijedan ugovor o zastupanju sa tom bankom,
- Da je potrebno razlikovati zastupanje u osiguranju kao djelatnost banaka od eventualnih poslovno – tehničkih saradnji banaka i društava za osiguranje,
  - Da je Agencija, u svakom slučaju, mišljenja, da banka vršeci svoju osnovnu djelatnost, odnosno poslove plasiranja kredita ima pravo da traži kolateral u vidu polise osiguranja, iz koje bi se banka naplatila u slučaju realizacije rizika od kojeg bi se taj kreditni plasman, ili predmet koji se pribavlja kreditnim sredstvima osigurao,,
  - Da kako preuzimanje rizika mogu izvršavati sva društva za osiguranje koja imaju dozvolu za vrste osiguranja u koje spadaju ti rizici, banka bi morala ostaviti na slobodu svom klijentu da izabere društvo za osiguranje koje će pokriti njegove rizike,
  - Da klijent ima pravo da izabere društvo za osiguranje koje ima najviše odgovora (cijenom premije, kvalitetom usluge ili na drugi način), ako može da pruži traženo pokriće, a da banka može da zahtjeva na koju sumu osiguranja treba da budu osigurani rizici, tačno određene rizike od kojih treba osigurati plasman ili predmet koji se pribavlja kreditnim sredstvima, kao i period osiguranja,
  - Da bi sve ovo trebalo da važi u onim slučajevima u kojima je klijent banke ugovarač osiguranja i osiguranik, odnosno ako isti plaća premiju osiguranja (rizici klijenta),
  - Da s druge strane, u slučaju da kreditne plasmane osigurava banka kao ugovarač osiguranja i osiguranik i to od svojih sredstava (rizici banke), ista bi imala pravo da osigurava rizike kod kojeg god hoće društva za osiguranje, pa i samo kod jednog.

Nadalje, Konkurencijsko vijeće je dana 01.06.2021. godine uputilo Zahtjev za dostavu podataka Agenciji za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine (akt broj: UP-05-26-5-03-45/20) i Agenciji za osiguranje Republike Srpske (akt broj: UP-05-26-5-036-46/20) kojim se traži popis banaka koje imaju dozvolu za pružanje usluga zastupanja u osiguranju.

Konkurencijsko vijeće je dana 09.06.2021. godine pod brojem UP-05-26-5-036-47/20 zaprimilo odgovor Agencije za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine (broj: 01-06.4-059-1530-1/21 od 07. dana 07.06.2021. godine) u kojem se navodi da je banka „UniCredit Mostar“ upisana u registar banaka zastupnika u osiguranju.

Agencija za osiguranje Republike Srpske je dana 10.06.2021. godine dostavila odgovor broj: 05-513-15-3/21 od 08.06.2021. godine koji je zaprimljen pod brojem UP-05-26-5-036-48/20, u kojem se navodi da je privredni subjekt „UniCredit“ Banja Luka registrovana kao ovlašteni zastupnik u osiguranju na tržištu osiguranja.

7. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

U skladu sa članom 4. stav (1) Zakona, zabranjeni su sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prešutni dogovori privrednih subjekata, kao i odluke i drugi akti privrednih subjekata koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na relevantnom tržištu, a koji se odnose na direktno ili indirektno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovačkih uslova, ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvoja ili ulaganja, podjelu tržišta ili izvora snabdijevanja, primjenu različitih uslova za identične transakcije sa drugim privrednim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju, zaključivanje takvih sporazuma kojima se druga strana uslovljava da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi sa predmetom sporazuma.

U smislu člana 4. stav (3) Zakona, predmetni sporazumi nisu zabranjeni ako doprinose unapređenju proizvodnje ili distribucije robe i/ili usluga unutar Bosne i Hercegovine, ili promociji ekonomskog razvoja i tehničkog razvoja, pri čemu potrošačima omogućavaju pravičan udio koristi koja iz njih proizilazi, a koji nameću samo ograničenja neophodna za

postizanje ciljeva i ne omogućavaju isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih proizvoda ili usluga.

U skladu sa članom 5. stav (1) Zakona, Konkurencijsko vijeće, na zahtjev jedne ili više stranaka u sporazumu /ugovoru može donijeti rješenje o pojedinačnom izuzeću od zabrane sporazuma, iz člana 4. stav (1) Zakona, ako sporazum / ugovor ispunjava uslove, iz člana 4. stav (3) Zakona.

Konkurencijsko vijeće je izvršilo analizu predmetnog sporazuma, u smislu provjere uslova za postojanje grupnog izuzeća, koja su propisana u članu 7. stav (1) tačka b) Zakona, a vezano za odredbe Odluke o grupnom izuzeću vertikalnih sporazuma.

Iako Podnosioci zahtjeva u više navrata u Zahtjevu navode da su ispunjeni uslovi za grupno izuzeće sporazuma Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se u predmetnom slučaju navedene odredbe o grupnim izuzećima ne mogu primijeniti, jer nije ispunjen uslov iz člana 5. ove Odluke, predviđen za grupno izuzeće sporazuma od zabrane.

Također, imajući u vidu odredbe člana 6. Zakona o posredovanju u privatnom osiguranju Federacije Bosne i Hercegovine i odredbe člana 4. Zakona o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju Republike Srpske, u skladu sa kojim banke mogu pružati usluge zastupanja u osiguranju, te u tom slučaju podliježu nadzoru pripadajuće entitetske agencije za osiguranje, banke i osiguranja su potencijalni konkurenti na relevantnom tržištu, pa su tako i „UniCredit Mostar“ i „UniCredit Banja Luka“ potencijalni konkurenti sa privrednim subjektom „Triglav“.

Banka „UniCredit Mostar“ je upisana u registar banaka zastupnika u osiguranju Agencije za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine (akt Agencije za nadzor broj: 01-06.4-059-1530-1/210 od 07.06.2021. godine), a banka „UniCredit Mostar“ u registara banka zastupnika u osiguranju Agencije za osiguranje Republike Srpske („akt Agencije za osiguranje broj: 05-513-15-3/21 od 08.06.2021. godine).

S tim u vezi, navedeni privredni subjekti kao potencijalni konkurenti potpadaju pod primjenu člana 6. stav (1) Odluke o grupnom izuzeću vertikalnih sporazuma kojim je utvrđeno da se grupno izuzeće ne primjenjuje na vertikalne sporazume sklopljene između privrednih subjekata koji su međusobni konkurenti.

Također, navedeni privredni subjekti ne ispunjavaju ni prag prihoda iz stava (2) pod a) istog člana Odluke o grupnom izuzeću vertikalnih sporazuma, kojim je utvrđeno da će se grupno izuzeće primjenjivati na vertikalne sporazume sklopljene između privrednih subjekata koji su međusobni konkurenti koji ne garantuju jednaka prava i obaveze svakoj od strana (nerecipročni sporazumi), i ako kupac nema ukupno godišnji prihod veći od 4.000.000,00 KM.

Ukupno ostvareni prihodi Podnosilaca zahtjeva, prema završnim finansijskim izvještajima za 2019. godinu, iznose kako slijedi:

Tabela 8.

Red. br.	Naziv privrednog subjekta	Prihod (KM)
1.	„Triglav Osiguranje“	(..)**
2.	„UniCredit Banka“ Banja Luka	(..)**
3.	„UniCredit Banka“ Mostar	(..)**

Shodno navedenom, Podnosioci zahtjeva su bili duži da podnesu zahtjev za pojedinačno izuzeće u skladu sa članom 5., a u vezi sa članom 4. stav (3) Zakona, što su i uradili u skladu

sa prethodno danim mišljenjem Konkurencijskog vijeća broj: 01-26-7-002-5/20 od 21.02.2020. godine.

Da bi se Sporazum mogao pojedinačno izuzeti od primjene odredaba o zabranjenim sporazumima iz člana 4. stav (1) Zakona, isti mora ispunjavati uslove utvrđene stavom (3) istog člana Zakona.

Član 4. stav (3) Zakona, propisuje dva pozitivna i dva negativna uslova za pojedinačno izuzeće sporazuma koji moraju biti ispunjeni kumulativno i za sve vrijeme trajanja sporazuma.

Pozitivni kriteriji su sljedeći:

- a) Sporazum mora doprinosti unapređenju proizvodnje ili distribucije roba i/ili usluga unutar Bosne i Hercegovine, ili promocije tehničkog i ekonomskog razvoja,
- b) Sporazum mora pružiti potrošačima pravičan udio koristi koja iz njih proizilazi.

Negativni kriteriji su sljedeći:

- a) Sporazumom se ne smiju privrednim subjektima nametati ograničenja koja nisu neophodna za postizanje navedenih ciljeva i
- b) Sporazumom se ne može privrednim subjektima omogućiti isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih roba i/ili usluga.

Važeći ugovori, prema navodima Podnosioca zahtjeva uspostavljaju (..)**. Ugovori dalje sadrže, između ostalog, (..)**.

(..)**, te u zavisnosti od odluke Konkurencijskog vijeća, (..)**.

Nacrt izmjena i dopuna Ugovora čije se izuzeće traži nije dostavljen Konkurencijskom vijeću, ali su Podnosioci zahtjeva dostavili pregled odredbi koje regulišu ekskluzivitet.

Dostavljeni nacrt predstavlja verziju Ugovora, koji (..)**. U zavisnosti od odluke Konkurencijskog vijeća, (..)**.

Radi se o odredbama koje će u (..)**.

Cilj dopune postojećih Ugovora je da (..)**.

Strane smatraju da izmijenjeni Ugovori ne nameću ograničenja koja nisu neophodna za njegovo efektivno sprovođenje. Ekskluzivitet je prema njihovom mišljenju neophodan za postizanje ciljeva partnerstva, jer je sprovođenje partnerstva u bankovnom osiguranja složeno i zahtjeva posvećenost obje strane radi postizanja efektivne implementacije. Ekskluzivitet je neophodan i u smislu uspostavljanja interoperativne radne rutine (npr. IT sistema) što zahtjeva ulaganja specifična za partnerstvo.

Odredba o ekskluzivitetu je neophodna, prema navodima Podnosioca zahtjeva, iz sljedećih razloga:

- Partnerstvo u bankovnom osiguranju zahtjeva od strane da stane u potpunosti usklade svoje procese i podsticaje da bi se ostvarila uspješna implementacija partnerstva,
- Ekskluzivitet je neophodan da bi se spriječio problem besplatnog korisnika, jer će na osnovu Ugovora (..)**,
- Kada bi „UniCredit“ Mostar i „UniCredit“ Banja Luka vršili distribuciju proizvoda konkurencije, morali bi osigurati da ne dolazi do razmjene osjetljivih poslovnih informacija odnosno ublažavanja konkurencije između osiguravača konkurenata, te bi takva situacija iziskivala dodatne troškove (npr. zapošljavanje novih kadrova kako bi se kreirali zasebni timovi; dodatne obuke za usklađenost poslovanja itd.) i složeniju internu organizaciju, što bi moglo podriti efektivnu implementaciju Ugovora.

Analizom odredbi za koje su Podnosioci zahtjeva naveli da će biti predmet dopuna Ugovora, ne dostavljajući nacrt izmjena i dopuna ugovora koji su predmet postupka izuzeća, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se radi o odredbama koje ograničavaju tržišnu konkurenciju, u smislu člana 4. stav (1) Zakona, te posebno izdvaja ali se ne ograničava na sljedeće odredbe planiranih izmjena i dopuna: (..)**.

Prema navodima Podnosioca zahtjeva, izmjene i dopune Ugovora o partnerstvu u osiguranju (..)** koji je zaključen između privrednih subjekata „UniCredit Bank“ d.d. Mostar i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo i izmjene i dopune Sporazuma o zastupanju u osiguranju (..)** koji je zaključen između privrednih subjekata „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo, će proizvesti pozitivne efekte kako na ugovorne strane, tako i na krajnje potrošače, te u prilog tome navodi sljedeće:

- (..)**,
- (..)**,
- Na taj način se stvara centralizovano mjesto na kojem klijenti mogu kupiti i bankarske i proizvode osiguranja. Bankovno osiguranje stvara sinergiju između banaka i osiguravača. Proširuje se domet distribucije proizvoda osiguranja, dok banke vide ove ugovore kao priliku da prošire ponudu proizvoda svojim kupcima (..)**,
- Bankovno osiguranje smanjuje operativne troškove, (..)**.
- (..)**, a sve po osnovu Ugovora.
- Saradnja u bankovnom osiguranju će unaprijediti promet i ponuđenih bankarskih proizvoda i CPI proizvoda koji su za njih vezani, (..)**.
- (..)**.

Konkurencijsko vijeće je razmatralo moguće prednosti i nedostatke koji će nastupiti provedbom zaključivanjem ugovora o izmjenama i dopunama ugovora na relevantnom tržištu bankarskog osiguranja u Bosni i Hercegovini, primjenjujući kriterije utvrđene članom 4. stav (3) u vezi sa stavom (1) istog člana.

Međutim, utvrđeno je da planirane izmjene i dopune Ugovora sadrže i odredbe koje se, u smislu propisa o zaštiti tržišne konkurencije, smatraju teškim ograničenjima konkurencije, koje se u pravilu ne mogu ni pojedinačno izuzeti od primjene odredaba o zabranjenim sporazumima iz člana 4. stav (1) Zakona.

Ocjena o tome je li sporazum zabranjen ili nije, ovisi o ekonomskoj i pravnoj analizi uslova na relevantnom tržištu, odnosno o omjeru između njihovih pozitivnih i negativnih učinaka. Pri tome u obzir treba uzeti prirodu Ugovora, područje i ciljeve Ugovora, konkurentne odnose između ugovornih strana. Ugovorne strane su morale dokazati da je ograničenje tržišne konkurencije nužno za postizanje određenih objektivnih privrednih koristi. Nužnost ograničenja utvrđuje se prema prilikama na tržištu i trajanju ugovora.

U skladu sa članom 36. Zakona o konkurenciji, odgovornost i teret dokaza o tome da Sporazum pridonosi unapređenju proizvodnje ili distribucije roba i/ili usluga ili promociji tehničkog i ekonomskog razvoja, pruža potrošačima razmjernu korist, privrednim subjektima ne nameće ograničenja koja nisu neophodna za postizanje navedenih ciljeva i ne omogućava isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih roba ili usluga, snose privredni subjekti koji sklapaju ugovor.

Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da planirani Ugovori o izmjenama i dopunama Ugovora, sadrži ograničenja koja imaju visok mogući negativan učinak na tržišnu konkurenciju.

Sam Podnosilac zahtjeva nije u dovoljnoj mjeri argumentovao i dokazao ispunjenost Zakonom propisanih uslova za pojedinačno izuzeće predmetnog restriktivnog Ugovora od zabrane,

posebno dio koji se odnosi na pravičan udio koristi za potrošače odnosno klijente banaka potpisnica Ugovora.

Podnosioci zahtjeva kao korist za potrošače navode da će uvesti nove inovativne usluge i proizvode, te da će na jednom mjestu klijenti banaka moći kupiti i bankarski i proizvod osiguranja. Međutim, ova argumentacija ne stoji jer klijenti banaka i sada mogu da dobiju ove usluge, tako da za iste ne dolazi nikakvo poboljšanje usluge u odnosu na postojeći ugovor, nego samo ograničavanje da uslugu osiguranja ne mogu ostvariti kod nekog drugog osiguranja koje nije „Triglav“.

Kroz cijeli zahtjev i sve dopune zahtjeva, akcenat Podnosilaca zahtjeva je stavljen na koristi koje će (..)***, a nikako na koristima koje će ostvariti krajnji korisnici.

(..)***, ali ne i dovoljan razlog za ograničenje konkurencije koje će nanijeti štetu krajnjim potrošačima.

(..)**.

Isključivanje tržišne konkurencije dovodi do smanjivanja nivoa tržišne konkurencije, koje spada u teška ograničenja konkurencije na relevantnom tržištu.

(..)**.

(..)**.

Teška ograničenja tržišne konkurencije za posljedicu imaju isključenje konkurencije na relevantnom tržištu distribucije osiguranja otplate kredita na teritoriji Bosne i Hercegovine i to na dijelu teritorije Bosne i Hercegovine na kojem djeluju banke UniCredit Mostar i UniCredit Banja Luka.

S tim u vezi, banka vršeći osnovnu djelatnost ima pravo da traži kolateral u vidu police osiguranja, iz koje bi se naplatila u slučaju realizacije rizika od kojeg bi se taj kreditni plasman, ili predmet koji se pribavlja kreditnim sredstvima osigurao.

Preuzimanje tih rizika treba da mogu izvršavati sva društva za osiguranje, koja imaju dozvolu za vrste osiguranja u koje spadaju ti rizici, te banka mora ostaviti slobodu svom klijentu da izabere društvo za osiguranje koje će pokriti njegove rizike.

S druge strane, klijent ima pravo da izabere društvo za osiguranje koje mu najviše odgovara (cijenom premije, kvalitetom usluge ili na drugi način), ako može da pruži traženo pokriće, a banka može da zahtjeva na koju sumu osiguranja treba da budu osigurani rizici, tačno određene rizike od kojih treba osigurati plasman ili predmet koji se pribavlja kreditnim sredstvima, kao i period osiguranja, što bi trebalo da važi u onim slučajevima u kojima je klijent banke ugovarač osiguranja, odnosno ako isti plaća premiju osiguranja (rizici klijenta), a nikako da prisili klijenta da zaključi ugovor samo sa jednim osiguranjem bez prava izbora.

S tim u vezi, nije dovoljno opravdanje za potpisnice Ugovora (..)***, pri čemu potrošači nemaju pravičan udio koristi.

U slučaju da kreditne plasmane osigurava banka kao ugovarač osiguranja i osiguranik i to od svojih sredstava (rizici banke), ista bi imala pravo da osigurava rizike kod kojeg god hoće društva za osiguranje, pa i samo kod jednog, što nije predmet ovog postupka.

Nadalje, u skladu sa članom 5. Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga („Službene novine FBiH“, broj 31/14) davaoci finansijskih usluga dužni su osigurati zaštitu prava i interesa

korisnika donošenjem i dosljednom primjenom općih uvjeta poslovanja i drugih internih akata koji moraju biti usklađeni s propisima i zasnovani na dobrim poslovnim običajima i pravičnom odnosu prema korisniku, pridržavajući se principa zaštite korisnika i to prava na ravnopravan odnos korisnika sa davaocem finansijskih usluga, zaštitu od diskriminacije, informiranja, ugovaranja obaveza koje su određene ili određive i prigovor i obeštećenje. U konkretnom slučaju princip ravnopravnosti ne bi bio zadovoljen.

Potpisivanjem izmjena i dopuna osnovnih ugovora konkurentima se ograničava ulazak na relevantno tržište i dovodi do zatvaranja istog, odnosno isključuje se mogućnost i pravo slobodnog izbora krajnjeg korisnika usluge potencijalnih konkurenata, osiguravajućih društava, koji nude iste ili potencijalno povoljnije uslove, što za posljedicu ima sprečavanje razvoja tržišta na štetu krajnjih korisnika tj. limitira se mogućnost krajnjeg korisnika prilikom izbora najpovoljnije usluge.

Iz svega navedenog proizilazi da je u konkretnom slučaju nije moguće dati pojedinačno izuzeće predmetnih izmjena i dopuna Ugovora, te je odlučeno kao u dispozitivu.

Na osnovu navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u dispozitivu ovog Rješenja.

8. Administrativna taksa

Podnosioci zahtjeva na ovo Rješenje, u skladu sa odredbom člana 2. stav (1) tarifni broj 107. tačka a) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem („Službeni glasnik BiH“, br. 30/06, 18/11 i 75/18) su dužni platiti administrativnu taksu u iznosu od 2.000,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

9. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dopuštena žalba.

Nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

Predsjednik

Dr. sc. Amir Karalić